

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 27. ožujka 2019.

Analiza presude

Narodni list d.d. protiv Hrvatske br. zahtjeva 2782/12 **povreda čl. 10. Konvencije – sloboda izražavanja**

Dosuđivanjem naknade štete zbog objave članka u kojem je kritiziran sudac, povrijeđeno je pravo slobode izražavanja nakladniku lista koji je objavio članak.

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), u vijeću od 7 sudaca donio je 8. studenog 2018. presudu kojom je utvrdio da je Republika Hrvatska povrijedila slobodu izražavanja podnositelja zahtjeva nakladnika tjednika Narodni list d.d., zajamčenu člankom 10. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

U tjedniku Narodni list objavljen je članak pod naslovom „Suca B. treba prikovati na stup sramote“, u kojem je kritiziran sudac zbog prisustvovanja otvaranju dnevnih novina kontroverznog lokalnog poduzetnika kao i zbog ranijeg potpisivanja naloga za pretragu prostorija Narodnog lista. Nakon što je tjednik odbio objaviti ispriku, sudac je pokrenuo parnični postupak radi naknade štete zbog povrede prava osobnosti. Domaći sudovi su presudili u njegovu korist i naložili nakladniku Narodnog lista isplatu iznosa od 50.000,00 kuna na ime neimovinske štete. Županijski sud u Splitu odbio je nakladnikovu žalbu, a Ustavni sud ustavnu tužbu.

Nakladnik Narodnog lista prigovarao je pred Europskim sudom da mu je dosudom naknade štete zbog povrede ugleda suca, povrijeđena sloboda izražavanja (čl.10. Konvencije).

Europski sud je uputio na opća načela sažeta u predmetu [*Europapress Holding d.o.o. protiv Hrvatske*](#) sukladno kojima taj Sud mora utvrditi je li miješanje kojemu se prigovara doseglo određenu razinu ozbiljnosti koja dovodi u pitanje osobno uživanje prava na privatni život, te je li bilo u skladu s prevladavajućom društvenom potrebom, pri čemu države imaju određenu slobodu procjene postojanja takve potrebe. Zadatak Europskog suda jest ocijeniti odluke koje su domaći sudovi donijeli temeljem svoje slobodne procjene te razmotriti miješanje kojemu se prigovara u cjelini, uključujući sadržaj primjedbi protiv podnositelja i kontekst u kojem su te primjedbe iznijete. Nadalje, mora utvrditi jesu li razlozi koje su navela državna tijela kako bi opravdala miješanje relevantni i dovoljni te je li poduzeta mjera bila razmjerna

legitimnom cilju. Prilikom ocjenjivanja razmjernosti miješanja, treba napraviti razliku između izjava o činjenicama i vrijednosnih prosudbi. I na kraju, mora se uzeti u obzir priroda i ozbiljnost nametnute sankcije.

Europski sud je utvrdio da je miješanje u podnositeljevu slobodu izražavanja (donošenjem presude) bilo propisano domaćim zakonima i težilo legitimnom cilju zaštite ugleda suca, ali nije bilo nužno u demokratskom društvu.

Utvrđujući prvo da se sporni članak odnosio na pitanje od javnog interesa, na skretanje pažnje javnosti na način funkcioniranja pravosuđa, Sud je istaknuo da u okviru čl. 10. postoji mali prostor za ograničenja političkog govora ili rasprave o pitanjima od javnog interesa. Drugim riječima postoji visok stupanj zaštite slobode izražavanja, što podrazumijeva vrlo malu slobodu procjene vlasti kada se primjedbe odnose na pitanje od javnog interesa, osobito na primjedbe o funkcioniranju sudbene vlasti.

Ponovio je da ima slučajeva kad je potrebno zaštititi sudbenu vlast od iznimno štetnih i neosnovanih napada zbog važnosti održavanja povjerenja javnosti u sudbenu vlast, a imajući u vidu da suci zbog dužnosti diskrecije ne mogu odgovoriti na njih, no to ne može dovesti do zabrane izražavanja mišljenja pojedinaca o pitanjima od javnog interesa povezanim s funkcioniranjem pravosudnog sustava ili do zabrane bilo kakvog kritiziranja sudbene vlasti uobličjenih u vrijednosne sudove koji imaju dostatan činjenični temelj.

Europski sud je prihvatio zaključak domaćih sudova da je sporni članak sadržavao vrijednosne sudove. **Međutim, domaći sudovi nisu ispitivali jesu li ti vrijednosni sudovi bili činjenično utemeljeni.** U predmetnom članku istaknuta su dva događaja u kojima je sudjelovao sudac: odlazak na proslavu kontroverznog lokalnog poduzetnika i neopravdano izdavanje naloga o pretrazi. Premda je članak sadržavao vrlo oštre kritike, pretjerivanje i grubu metaforu, Europski sud je suprotno domaćim sudovima utvrdio da nije bio uvredljiv (primjeri uvredljivih izjava navedeni u [Radobuljac protiv Hrvatske](#), kao i u predmetu [Skalka protiv Poljske](#) u kojem je zastupnik nazvao suca „nevažnim kretenom”, „budalom”, „ograničenim pojedincem”, te „izrazitim kretenom”).

Nadalje Europski sud je zaključio da miješanje u slobodu izražavanja društva podnositelja zahtjeva nije bilo razmjerno legitimnom cilju zaštite ugleda ili prava drugih stoga što **šteta ugledu suca nije bila toliko ozbiljna da bi opravdala iznos naknade neimovinske štete od 50.000,00 kuna**, jer hrvatski sudovi dosuđuju 2/3 tog iznosa za duševne boli zbog smrti brata/sestre. Tako visok iznos naknade mogao bi odvratiti građane od otvorene rasprave o pitanjima od javnog interesa.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.